

Datum
2015-12-15

Enheten för pension och övergripande studier
Åsa Barat Ullenius
asa.barat-ullenius@inspsf.se

Särskild kompletterande pedagogisk utbildning för personer med forskarexamen

U2015/05012/UH

Sammanfattning

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) avstyrker förslagen i dess nuvarande utformning avseende att utbildningsbidraget inte ska ge rätt till socialförsäkringsförmåner och att studerande som uppbär det inte tillgodoräknas pensionsgrundande belopp, avsnitt 4.2. ISF noterar att dessa förslag kan leda till att studenterna under den tid de erhåller utbildningsbidraget står utan pensionsrätt. ISF efterfrågar förtydliganden och har vissa allmänna synpunkter gällande utbildningsbidrag vid frånvaro, avsnitt 4.3.

ISF tillstyrker förslaget om vilande sjukpenninggrundande inkomst under studietiden, avsnitt 4.4.

ISF har i övrigt inga synpunkter på förslagen.

4.2 Utbildningsbidragets storlek m.m.

ISF avstyrker förslagen i dess nuvarande utformning.

De studerande som uppbär det föreslagna utbildningsbidraget ska enligt förslaget inte kunna tillgodoräkna sig något pensionsgrundande belopp. Det framstår som rimligt då de personer som erhåller utbildningsbidraget får – i förhållande till en person med studiestöd – ett betydligt större bidrag per månad, vilket även beskattas. Emellertid måste även beaktas att det inte framgår av förslaget vilken möjlighet dessa studeranden har till pensionsgrundande inkomst.

Personer som erhåller utbildningsbidraget ska inkomstbeskattas enligt 11 kap. 34 § inkomstskattelagen (1999:1229), IL, men inte omfattas av sociala avgifter. Bidraget ska inte ge rätt till socialförsäkringsförmåner. I promemorian föreslås ingen ändring av 59 kap. socialförsäkringsbalken och därför kommer inte heller någon allmän pensionsavgift tas ut enligt 3 § lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift. En jämförelse kan göras med

t.ex. studerande med utbildningsbidrag för doktorander som i dag omfattas av såväl 11 kap. 34 § IL som 59 kap. 13 § socialförsäkringsbalken.

ISF anser att det är rimligt att tiden med det föreslagna utbildningsbidraget ger pensionsrätter i det allmänna pensionssystemet. Med tanke på konstruktionen av utbildningsbidraget borde denna pensionsrätt motsvara den inkomst som bidraget ger. För att detta ska bli verklighet krävs ändringar i de föreslagna reglerna och en bedömning av de ekonomiska konsekvenserna behöver göras för att kunna ta ställning till hur detta ska finansieras.

4.3 Utbildningsbidrag vid frånvaro

Vad avser bibehållet utbildningsbidrag vid sjukdom saknas i viss mån incitament till snabb återgång till studierna. Av förslaget framgår att bidraget ska vara på 25 000 kronor, vilket motsvarar en nivå av genomsnittlig doktorandtjänst. Normalt sett får en förvärvsarbetande person en karensdag vid sjukdom och därefter endast en viss procentsats av lönen. Det kan övervägas om båda eller någon av dessa begränsningar borde föreligga även vid det nu aktuella utbildningsbidraget. Vidare måste, enligt förslaget, en student bedriva studierna i den takt som utbildningen kräver för att bibehålla utbildningsbidraget. De studenter som har godkänd frånvaro kan få såväl tidpunkten för när avstämningen ska göras senarelagd (vilken ska göras efter sex månaders studier och som avgör om ytterligare utbildningsbidrag ska lämnas) som den sammantagna perioden med utbildningsbidraget förlängd. Detta kan minska incitamenten för snabb återgång till studierna.

ISF tillstyrker i övrigt förslaget avseende frånvaro vid sjukdom.

Vad avser frånvaro på grund av tillfällig vård av barn eller vård av närstående finns en risk att det blir skönsmässiga bedömningar som kan leda till att lika fall behandlas olika. Det vore önskvärt med ett förtydligande hur dessa frågor ska bedömas. Med hänsyn till att Försäkringskassan ska bedöma studerande som är frånvarande på grund av sjukdom, skulle motsvarande tillvägagångssätt även kunna tillämpas vid tillfällig vård av barn eller vård av närstående. Detta särskilt med beaktande av att det är fråga om ett så pass begränsat antal personer.

4.4 Vilande sjukpenninggrundande inkomst

ISF tillstyrker förslaget.

Detta yttrande har beslutats av vikarierande generaldirektör Catarina Eklundh Ahlgren. Åsa Barat Ullenius har varit föredragande. I beredningen har också Dan Ljungberg deltagit.

Catarina Eklundh Ahlgren
Vikarierande generaldirektör

Åsa Barat Ullenius
jurist